

's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

VAN DIETEN

POSTZEGELVEILINGEN BV

Sinds 1886

**Elk voor- en najaar organiseren wij
een veiling met een kwaliteitsaanbod
betere zegels en series, goede verzamelingen
en complete nalatenschappen.**

**Voor deze veilingen vragen wij doorlopend goed
materiaal! Ook contante aankoop.**

**Als Register makelaar-taxateurs verzorgen
wij expertises voor verzekering en successie.**

**Door overmaking van €10,= op NL05 ABNA 0472 4344 11
ontvangt u onze goed verzorgde en rijk geïllustreerde catalogus.**

Als service bieden wij:

- de veilingcatalogus op onze website met zoekfunctie,
- mogelijkheid om live online te bieden tijdens de veiling

Van Dieten Postzegelveilingen bv
www.vandieten.nl

Roermond, Bakkerstraat 22, 6041 JR, Nederland
T: +31 (0)475 - 563 500 • F: +31(0)475 330 829
Den Haag, Oranjestraat 6, 2514 JB, Nederland
T:+31(0)70 365 3817

info@vandieten.nl • www.vandieten.nl

Wij houden voor u maandelijks een online veiling met hierin opgenomen, diverse betere en zeer goede nummers van Nederland, Overzeese Rijksdelen en buitenland.

Tevens hebben we steeds een ruime sortering in goede verzamelingen wereld en restpartijen in dozen, kistjes, etc.

Ook U kunt op onze maandelijkse veiling meebieden!

Kijk voor meer informatie op onze website.

Kerver 10
5521 DB Eersel
Tel: 0497-512057
Fax: 0497-516605
info@bpvveiling.nl
www.bpvveiling.nl

90 jaar 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

HERTOGPOST 2021

18 - 19 - 20 MAART 2021

BRABANTHALLEN - 's-HERTOGENBOSCH

GROTE INTERNATIONALE HANDELARENSHOW
NATIONALE POSTZEGELTENTONSTELLING
INDRUKWEKKENDE HOLOCAUST-EXPOSITIE WOII

WWW.HERTOGPOST-EVENT.NL

HERTOGPOST DECEMBER 2020

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

32^e jaargang nummer 12

Geachte leden,

Het bestuur en de redactie wensen u een vreugdevol Kerstfeest, een gezellige jaarwisseling en een gelukkig, gezond nieuwjaar.

En op 18, 19 en 20 maart een geslaagde HERTOGPST 2021!

Hopelijk kunnen we elkaar in januari weer ontmoeten in scc De Helftheuvel.

In deze Hertogpost o. m.:

- ❖ Rampjaar (2) 1832
- ❖ De 'Hindenburg' vlucht van 6 mei 1936
- ❖ Namen in Noten
- ❖ Albert Pennings 50 jaar lid
- ❖ De klederdrachtenserie van Oostenrijk (3)
- ❖ laatste Onder de Loep
- ❖ De schaamte voorbij

ONDER DE LOEP

Als gevolg van de Corona-maatregelen zijn de bijeenkomsten van onze vereniging helaas nog steeds stilgelegd. Daarom is het niet mogelijk – wat oorspronkelijk het plan was - de uitslag van deze quiz op de verenigingsavond in december bekend te maken. De uitslag zal nu worden gepubliceerd in de Hertogpost van januari a. s., waarna de prijs kan worden uitgereikt op de eerste verenigingsavond in 2021.

Jammer genoeg is de interesse voor deze quiz wat tegengevallen. Er hebben slechts twaalf leden aan meegedaan, waarvan er maar vier alle maanden een oplossing hebben ingestuurd. Vanwege de beperkte deelname is deze editie van ‘Onder de Loep’ wat mij betreft dan ook de laatste.

Het insturen van de antwoorden kan per mail naar quiz@hertogpost.nl, maar net zo goed op een papiertje voorzien van naam en adres worden afgegeven aan een van de bestuursleden. Omdat de uitslag in de Hertogpost van januari zal worden gepubliceerd, worden oplossingen nog tot 6 januari geaccepteerd.

De oplossing van november was: NVPH-nummer 3068.

De opgave van december vindt u hieronder.

Van welke Nederlandse postzegel is het hieronder afgebeelde plaatje een fragment?

Geef als oplossing het nummer uit de NVPH-catalogus en stuur deze uiterlijk 6 januari a. s. naar quiz@hertogpost.nl, of geef een briefje, zoals boven genoemd, af bij een van de bestuursleden.

Het plaatje is in kleur te zien op onze website www.hertogpost.nl in de digitale versie van deze Hertogpost, en in het overzicht achter de button <HP-Quiz>.

De oplossing van de opgave van deze maand wordt in het januarinummer van Hertogpost gepubliceerd, en in het eerder genoemde overzicht op de website.

Succes gewenst,
Wim Rovers

-o-o-o-

WB Evenementen organiseert **onder voorbehoud**
OUDJAARSBEURS HOUTEN 28 en 29 DECEMBER 2020

Een grote tweedaagse beurs voor verzamelaars van postzegels, poststukken en prentbriefkaarten.

De online kaartverkoop (entree € 5,-) start op 14 december via de website EXPOHOUTEN.NL onder evenementen.

Adres: Expo Houten, Meidoornkade 24, pal aan A27 (afrit 29). Gratis parkeren.
Rechtstreekse busverbinding via Lijn 47 met Utrecht CS.

Voor alle actuele informatie en de deelnemerslijst, raadpleeg de website
www.wbevenementen.eu

's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509

Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl

Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl

ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt in 2020 binnen Nederland € 37,50

Nieuwtjesdienst E-mail: nieuwtjesdienst@hertogpost.nl
Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl

RAMPJAAR (2) : 1832

door Han de Bruin

Voor deze ramp gaan we bijna tweehonderd jaar terug in de tijd, naar het jaar 1832. Er zal - normaal gesproken – bij niemand een belletje gaan rinkelen welke ramp zich in dat jaar voltrok.

Het jaar 1832 was het jaar, waarin zich voor het eerst in Nederland een cholera-epidemie voordeed. Cholera werd in 1832 voor het eerst in Scheveningen geconstateerd. In Nederland overleden tussen 1832 en 1833 ruim 10.000 mensen ten gevolge van deze cholera-epidemie¹

Cholera, wat is dat voor ziekte en hoe loop je het op? Cholera is een bacteriële infectieziekte die het immuunsysteem verzwakt. Net als bij Covid 19, heeft lang niet iedereen die besmet raakt er last van, maar ca. 15% wel. De eerste verschijnselen dan zijn misselijkheid, braken, buikpijn en plotseling opkomende waterige diarree, wat leidt tot ernstige uitdroging, met als gevolg overlijden. Dat kan razendsnel gaan: na 24 uur kan een cholera-patiënt al uitgedroogd zijn. De meeste (dodelijke) slachtoffers vallen onder zuigelingen en bejaarden, omdat ofwel hun immuunsysteem nog onvoldoende ontwikkeld is, dan wel is verminderd. Deze ziekte wordt met name wordt overgebracht via besmet water (bijvoorbeeld door het drinken van besmet water of door het eten van groente die in besmet water is gewassen²) of door ontlasting. De vogelgriep van nu wordt ook op die laatste manier verspreid.

Dat de ziekte in Nederland zich voor het eerst in Scheveningen manifesteerde is niet vreemd. Scheveningen was (en is) een havenstad, waar schepen uit het buitenland aanmeerden en daarmee de ziekte onbewust importeerden. Hoewel men in 1832 de oorzaak en de wijze van verspreiding nog niet kende, werden toen ook al soortgelijke maatregelen getroffen als de lockdowns van nu : zo min mogelijk personenverkeer. Omdat (in eerste instantie) de ziektes vanuit 'het buitenland' overgebracht werden (denk aan China of Ischl nu), waren de gezondheidsautoriteiten in de havensteden in een hoge staat van alertheid. Een voorbeeld hiervan is de brief van 28 november 1832 van de pauselijke Sacra Consulta (een soort Raad van State die zich met wetgeving en rechtspraak bezighield), gericht aan 'Al Magistrato Centrale Di Sanita in Marsiglia'.

¹ P.D. 't Hart, *Utrecht en de cholera 1832-1910*, De Walburg Pers, 1990, op citaat Wikipedia

² www.wikipedia.org

In deze brief, gericht aan (vrij vertaald) de Centrale Gezondheidsautoriteit in Marseille, wordt gerapporteerd over een uitbraak van cholera '...in Arles attaccato da Cholera Asiatico, ..' in de Franse (haven-)stad Arles.

Con grato Doglio del 19 And^o in compiacimento l'El. Vro di partecipare alla S.^a Consulta, che non opeudo da qualche giorno morto in Arles qualcun'attaccato da Cholera Asiatico, hanno

Dit betrof – gerekend vanaf 1800 – de tweede cholera pandemie. Deze duurde van 1829 tot 1849 en begon in India, bereikte in 1830 Moskou en trok vanaf 1831 verder Europa in, naar Finland, Polen, Hongarije en Duitsland³.

Voor het eerst bereikte cholera ook Groot-Brittannië. Dat valt terug lezen in de brief van 27 juli 1833 verzonden door de 'Magistrato di Sanità Marittima' van Venetië, naar een financiële instelling in Marseille. '*..del Cholera nella Citta di Londra...!*

³ <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/cholera-door-de-eeuwen-heen>

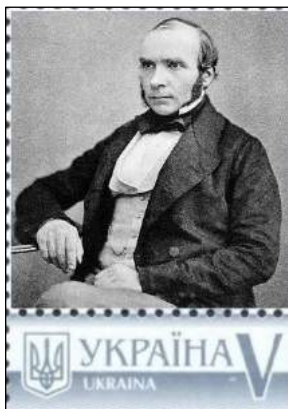
Venezia 2 *Febru* 1833.**L'I. R. Magistrato di Sanità Marittima**

Al' *Inclita* Intendenza di Salute pubblica in
Marsiglia

Nota!

La ricomparsa del Cholera nella Città
 di Londra a' indotto anche questo Magistrato a ri-
 alzare a 10. giorni la Contumacia

In Londen ('Londra') dus, dat tijdens de derde cholera-epidemie (1852-1859) veel slachtoffers telde. Alleen al in 1854 stierven er 23.000 mensen in Groot-Brittannië aan cholera⁴. In dat jaar kwam Britse arts John Snow erachter wat deze ziekte in zijn wijk van Soho, Londen veroorzaakte: vervuild water uit de openbare waterpomp.

John Snow (1813-1858) geldt als de grondlegger van de huidige wetenschappen van de epidemiologie en de volksgezondheid. Hij ontdekte dat de cholera-epidemie van 1854 in Londen werd veroorzaakt door besmet water uit de waterpomp op Broadstreet. Zijn onderzoek naar het verspreidingspatroon van de ziekte bracht hij in kaart en dit was voor de plaatselijke gemeenteraad overtuigend genoeg om in actie te komen. Ze schakelden de waterpomp uit door de zwenkel eraf te halen⁵. In de Netflix-serie 'Victoria' is daar nog een aardige aflevering aan gewijd.

⁴ Idem als noot 4

⁵ https://nl.wikipedia.org/wiki/John_Snow

Ter plaatse is een plaquette aangebracht om dit te gedenken. De door Snow gehanteerde technieken worden in de huidige epidemiologische studies nog steeds toegepast. Het door de GGD in kaart brengen van mensen die met een besmette patiënt in contact zijn geweest, is daar een goed voorbeeld van. De corona-app borduurt hierop voort.

Snow publiceerde in 1855 zijn bevindingen in *'On the Mode of Communication of Cholera'*. In 2012 werd bij veilinghuis Christies een exemplaar van deze publicatie met twee bijbehorende kaarten met daarop weergegeven het verspreidingspatroon van de ziekte in de wijk, geveild voor een bedrag van maar liefst GBP 25.000,-⁶. De waarde van zijn inzichten is uiteraard veel groter.

Toch blijft het een ziekte die onverwacht kan opduiken en zich verspreiden: ongeveer 25 jaar geleden traden in Frankrijk in een aantal plaatsen op onverklaarbare wijze op kleine schaal besmettingen met cholera op. Toen deze plaatsen in kaart werden gebracht, bleek dat ze precies onder internationale vliegroutes lagen. De oorzaak was ook hier gelegen in ontlasting, van vliegtuigpassagiers wel te verstaan. De toiletten in de vliegtuigen zijn toen snel aangepast

Cholera is in Nederland ook nog niet uitgeroeid. Gelukkig wel als ziekte, maar niet in het taalgebruik. Meestal als scheldwoord (*Kolere*), maar de scherpte is er wel wat van af en levert het zelfs een vrolijke noot op. Zo blèrt inmiddels bijna iedereen moeiteloos met een plat Amsterdams accent: *'Krijg toch allemaal de klere, val voor mijn part allemaal dood'*⁷ mee.

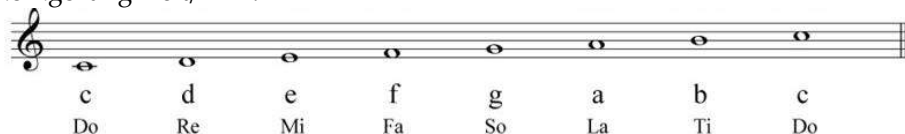
⁶ <https://www.christies.com/lotfinder/Lot/snow-john-1813-1858-on-the-mode-of-5573412-details.aspx>

⁷ Ciske de Rat, de musical

NAMEN IN NOTEN

Componisten schrijven soms als het ware hun naam in noten en gebruiken zo'n 'muzikale handtekening' in hun muziek. Daarbij gebruiken ze voornamelijk de notennamen A t/m G. Verder kun je de noot Es lezen als S. De letter H komt in Duitsland overeen met onze B.

Ook kom je wel eens de notennamen tegen afkomstig uit het Gregoriaanse kerkgezag Do t/m Ti.

Het bekendst is het zgn. **Bach**-motief BACH (Bes-A-C-B). Zoals te lezen in enkele nummers van Hertogpost enkele jaren terug pasten vader Bach en zoon Carl Philipp Emanuel dit toe in verschillende van hun composities. Later maakten tal van componerende Bach-bewonderaars er ook gebruik van.

Dmitri Schostakowitsch verwerkte in een groot aantal van zijn werken, o. a. zijn eerste vioolconcert en drie van zijn symfonieën, DSCH (D-Es-C-B).

Alban Berg verwerkte in het geheim en cryptisch zijn naam en die van zijn minnares Hanna Fuchs-Robettin in zijn Lyrische Suite: A.B. en H.F (A Bes en B F).

Gustav Mahler verwerkte de voornaam van zijn vrouw **Alma** in de noten AEA (La Mi La).

Franz Schubert gebruikte FSCH (F-Es-C-B).

Arnold Schönberg gebruikte SCHBEG (Es-C-B-Bes-E-G).

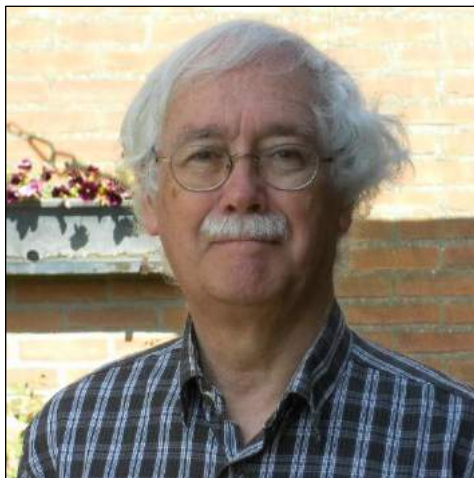
Béla Bartók gebruikte BEBA (Bes-E-Bes-A) of BABE. In Hongarije plaatst men gewoonlijk de familienaam voor de voornaam.

Edvard Hagerup Grieg gebruikte in zijn pianosonate EHG (E-B-G).

-O-O-O-

REPRISE

ALBERT PENNINGS: 'IK HEB VEERTIG JAAR ONTWIKKELINGSWERK GEDAAN IN ROSMALEN!'

door René Kok

Vooraf: December 2020. We zitten momenteel midden in Coronatijd. Een lastige en onwenselijke situatie, maar het is helaas niet anders. We zijn nog niet van Covid-19 af. De Kerst komt er aan en ik ben benieuwd in hoeverre het virus nog roet in het (kerst-)eten zal gooien. Het goede nieuws is voor de meesten wellicht dat een vaccin er aan zit te komen. Helaas konden we in oktober de jaarlijkse, inmiddels binnen onze vereniging traditionele 'lintjesregen' ook niet laten doorgaan. Dan hadden we onze Albert Pennings in het zonnetje kunnen zetten. Hij is 50 jaar lid van de vereniging. Een halve eeuw! Vanaf 1970. Dat lijkt ook al weer zo'n tijd geleden. Vandaar een klein eerbetoon aan Albert om zijn Albumblad van een viertal jaren geleden nog een keer te publiceren in Hertogpost. Wij wensen Albert, verzamelaar in hart en nieren, nog veel jaren verzamel/filatellie-plezier toe.

Een echte Brabander

Albert is de oudste van een gezin van tien kinderen, en is geboren en getogen in Berlicum. De bijzonder mooi door hem zelf gekalligrafeerde stamboom gaat terug tot in de zeventiende eeuw. Van moeders kant wordt ook de stamboom van de familie Sleutjes (uit Den Dungen) prachtig in beeld gebracht. Het huis ademt in alle opzichten en in de goede betekenis van het woord een bijzondere historie. In zijn arbeidzame leven heeft hij naar eigen zeggen '40 jaar als schoolmeester ontwikkelingswerk gedaan in Rosmalen'. Vanuit de basisschool in Hintham (behorend bij de Annaparochie) is hij, na ook een periode verbonden te zijn geweest aan de Pabo in Veghel, terecht gekomen, via de Sparrenburg-Mavo op het Rodenborch College in Rosmalen. Op deze laatste school doceerde hij de vakken Frans en Maatschappijleer.

Het verzamelen

Zoals zo vaak, is Albert gedurende zijn eigen lagereschooltijd, begonnen met verzamelen. Al zijn klasgenootjes deden dat ook. Behalve postzegels, verzamelde hij ook sigarenbandjes, suikerzakjes en noem maar op. Van alles en nog wat. 'Ik heb het allemaal nog steeds. Ik was een uitzondering in het gezin: ik was de enige die spaarde en ook de enige die in het onderwijs is gegaan.'

Gaandeweg ontwikkelden zich in huize Pennings een aantal bijzondere verzamelingen. Als eerste noemt hij zijn (kleine) collectie Berlicumse poststukken die in het verleden eerst op een verkeerde plaats werden bezorgd. Denk maar eens aan Berlikum in Friesland of Blaricum. Uiteindelijk zijn ze toch terechtgekomen op de goede plaats van bestemming: Berlicum in Noord-Brabant. Naast zijn collectie Nederland ('ik houd het momenteel nog steeds bij') laat hij mij zijn indrukwekkende verzameling **rolzegels** zien. Ik wist niet wat ik zag en realiseerde me dat ik nooit te oud ben om nieuwe dingen te leren. Ik hoorde over 'rugnummers' (om de vijf zegels) op de gom, maar na het afweken vaak verdwenen. Ik kwam er achter, dat er verschillende soorten gom, rugnummers, papiersoorten en proefstrookjes bestonden. En dat allemaal bij elkaar gebracht tot een indrukwekkend geheel. En wat te denken van zijn verzameling Crouwelzegels uit automaat- en postzegelboekjes, inclusief combinaties, streipes (zowel verticaal als horizontaal) en van diverse persen.

'Nee, ik heb vroeger nog wel eens een aantal landen verzameld (Vaticaan, IJsland en Oostenrijk), maar die heb ik weer van de hand gedaan.' En via zijn kijk op onze vereniging ('een echt gezellige club') komen we na een uurtje terecht bij zijn echte passie:

De Heemkunde en de Prentbriefkaarten

Albert is vanaf ongeveer 1990 sterk verbonden met de heemkundekring in Berlicum, en in iets mindere mate toch wel ook met die van Den Dungen (van moeders kant). Hij schrijft regelmatig columns en artikelen over uiteenlopende onderwerpen, maar toch allemaal wel gerelateerd aan zijn indrukwekkende

collectie Ansichtkaarten over het 'Brabantse dorpsleven', zeg maar voor een groot gedeelte over het 'Brabantse boerenleven'. Ik krijg gepassioneerd college over allerlei aspecten van dat leven in Berlicum, Den Dungen, Den Bosch, Vinkel, Loosbroek en Rosmalen. Ik zie zwart-wit kaarten, maar ook gekleurde exemplaren vanaf 1902. Albert heeft ze geordend per uitgever, zoals bijvoorbeeld van de Bossche uitgever Loretz, die gevestigd was in het pand van

de huidige boekwinkel van Heinen in de Kerkstraat. Zo probeert Albert te achterhalen wie die gefotografeerde mensen waren, hoe ze leefden, werkten en welke kleding ze droegen. Om zo uiteindelijk te komen tot een reconstructie van het leven op het eind van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw in Noord-Brabant. Ik kom te weten dat de oma van Albert nadrukkelijk en regelmatig op die prentbriefkaarten is terug te vinden. Van haar staat voor het gemeentehuis van Den Dungen nog een standbeeld als marktvrouw. Een bronzen replica van deze oma, weliswaar verkleind, siert zijn huiskamer. En dat was nog maar een fractie van zijn indrukwekkende collectie.

Daarmee is het verhaal van vandaag een beetje rond. Albert speurt nog steeds op internet naar aanvullingen. Hij weet precies wat hij nog mist en wat hij dus nog zoekt. Hij maakt ons daar deelgenoot van via zijn eigen website: www.brabantsdorpsleven.nl.

Ik heb voor deze speciale gelegenheid zojuist (eind november 2020) de website nog eens wat uitvoeriger bekeken. Kijk er ook eens naar. Daar krijgt u absoluut geen spijt van. Wat een uniek materiaal. Een indrukwekkende hoeveelheid werk en informatie voor de liefhebber van dit aspect van de Brabantse geschiedenis.

Een paar keer per jaar bezoekt hij nog specifieke beurzen. Op rommelmarkten is niets meer te vinden.

Nee, de kinderen en de kleinkinderen hebben er eigenlijk geen interesse in. Die hebben zo hun eigen bezigheden.

En zo kwam er in 2016 een einde aan mijn interessante bezoek aan Albert. Een unieke inleiding op het verzamelen van prentbriefkaarten. Maar op de achterzijde van die kaarten is ook heel veel interessants te vinden: postzegels en stempels bijvoorbeeld. Nee, dit gesprek heeft niets aan actualiteit verloren!

DE 'HINDENBURG' VLUCHT VAN 6 MEI 1936 VAN FRIEDRICHSHAFEN (D) NAAR SANTA ANA (VS)

door Hans Kremer

De hier getoonde brief (afb. 1) is niet een zeldzaam exemplaar en over de geschiedenis ervan is ongetwijfeld al eerder gerapporteerd. Maar er zijn toch enkele aspecten die misschien niet eerder behandeld zijn.

Afb. 1: 's-Gravenhage naar Santa Ana, VS, mei 1936.

De vlucht van de Hindenburg-zeppelin, met 200.000(!) brieven aan boord vertrok op 6 mei 1936 laat in de avond vanuit Friedrichshafen (gelegen aan de Bodensee, aan de Duits / Zwitserse grens). De zeppelin arriveerde in de ochtend van 9 mei 1936 in Lakehurst (NY) en voltooide de vlucht in 62 uur, met een gemiddelde snelheid van 137 km/uur.

Het was de eerste van een serie regelmatige retourvluchten tussen Duitsland en de VS.

Aan boord van deze eerste vlucht waren 56 bemanningsleden en 50 passagiers.

De vlucht en het versturen van post ermee kreeg in Nederland veel publiciteit. In het persbericht (gedeeltelijk overgenomen door het Maandblad voor Philatelie) werd als vertrekpunt Frankfurt genoemd. Maar in werkelijkheid vertrok deze vlucht vanaf Friedrichshafen. De volgende tien vluchten naar de VS begonnen echter wel in Frankfurt, inclusief de fatale vlucht een jaar later.

Het Maandblad van mei 1936 had de volgende mededeling:

Postvervoer met de zeppelin 'Hindenburg'

Ook vanaf Nederland kan post verstuurd worden met de Noord-Amerika-vluchten van het luchtschip "Hindenburg". Te beginnen met 6 mei maakt dit luchtschip een reeks vluchten tussen Frankfort (Main) en Lakehurst (bij New York). Het luchtrecht bedraagt 50 cent pr stuk voor briefkaarten, 50 cent per 5 gram voor brieven en 10 cent per 5 gram voor de overige stukken. De stukken moeten bestemd zijn voor Noord-Amerika, Midden-Amerika, West-Indië, Columbia en Venezuela. Uitsluitend voor de eerste vlucht mogen brieven en kaarten voor elke gewenste bestemming verzonden worden. Voor verder dan New-York gelegen bestemmingen is doorzending per luchtpost mogelijk, indien eveneens het daarvoor verschuldigde luchtrecht voldaan is.

De stukken moeten een luchtpostetiket hebben, evenals het opschrift "Mit Luftschiff nach Nordamerika", eventueel met de toevoeging "und mit Luftpost ab New-York". De Deutsche postdienst voorziet de stukken van een speciale stempelafdruk "Deutsche Luftpost Europa-Nordamerika". De luchtverbinding Amsterdam – Frankfurt – Rome wordt benut om de laatst binnengekomen post nog tijdig naar Frankfurt te vervoeren.

Frankering

De brief werd deels gefrankeerd met postzegels van 2½, 50, 60 cent en een gulden, in totaal 212½ cent. Toegevoegd werd een complete set 1936 Zomerzegels, (uitgekomen op 1 mei 1936) van totaal 25 cent. De twee bedragen bij elkaar opgeteld: 237½ cent. De brief is aangetekend verstuurd.

Hoe kan de frankering van 237½ cent verklaard worden?

Nader bekeken (enigszins moeilijk te zien) zag ik dat de postzegels van 50 en 2½ cent beide een 's Gravenhage '5.V.' (5 mei) kortebalkstempel hebben. De rest van de postzegels hebben een '2.V. 's Gravenhage Dierenschelaan' (2 mei) kortebalkstempel, drie dagen vroeger dus.

Op Ebay (waarvan de brief een screendump is) stond ook een afdruk van het 'Ontvangbewijs' van de aangetekende brief (afb. 2). Die is gedateerd '5.V.9'' (5 mei).

Afb. 2: Ontvangbewijs 'Aangetekend'.

Wat is hier aan de hand?

De brief woog 11 gram, afgaande op de handgeschreven tekst. Dat betekende een luchtrecht van 3 x 50 cent = fl. 1,50.

Normaal buitenlands port 12½ cent en 15 cent voor aantekenen. Dit komt uit op een totaal van fl. 1,77½.

Oorspronkelijk (2 mei) zat er voor fl 1,85 aan postzegels op de brief. De afzender wilde er kennelijk een complete set van zomerzegels op doen, die niet de dag ervoor uitgekomen waren. De brief zou zo 7½ cent overgefrankeerd zijn.

Met de hand geschreven stond er op 'Aantekenen'. Maar de brief ging gewoon in de brievenbus van het hulpkantoor aan de Dierenschelaan, 's Gravenhage, niet ver van het adres van de afzender (Uddelstraat 83). Er zat nog geen R sticker op. De 15 cent aantekenenrecht was dus wel betaald, maar niet op de voorgeschreven wijze.

De postbeambte had in de gaten dat er VS-port verschuldigd was (voor luchtpostvervoer van New York naar Californië). Hij was zo vriendelijk (teneinde strafport te voorkomen) de brief door de postbode bij de afzender langs te laten brengen. En hij schreef op de envelop dat de extra VS kosten 37½ cent waren. Die 37½ cent bestond uit 6 Amerikaanse cent voor luchtpost plus

ZORGVULDIG BEWAREN	
DOOR DEN AFZENDER MET INKT IN TE VULLEN ZONDER DOORHALINGEN, Overschrijvingen OF VERANDERINGEN	
ONTVANGBEWIJS VOOR EEN AANGETEEKENDE ZENDING	
naam van den geadresseerde	<i>Mr. Jach et de Groot Wijkpleestraat 1433</i>
plaats van bestemming	<i>Santa Ana California U.S.A.</i>
bedrag der aangegeven waarde	<i>per R. uitsluitend om wettelijke reden luchtpost.</i>
bedrag der verrekening	<i>0.00</i>
DOOR POSTAMBTENAAR IN TE VULLEN	Dagtekeningstempel
nummer	
gewicht	
aangenomen door	
Mod. P 11 H.	L. 1098 - '35

18 Amerikaanse cent voor aantekenen; totaal 24 Amerikaanse cent; omgerekend 37½ Nederlandse cent.

De afzender kreeg nu ook de boodschap dat de brief alleen als aangetekend behandeld zou worden, als hij naar het postkantoor ging en voor 15 cent extra alsnog een R sticker zou kopen. Hij had de 15 cent al wel eerder betaald, maar moest (of althans dat dacht hij) dit nogmaals betalen. De 37½ cent plus 15 cent aantekenen komt neer op 52½ cent. Dit voldeed hij op 5 mei met de twee postzegels van 50 cent en 2½ cent.

Opgeteld komt het totaal aan opgeplakte postzegels daarmee uit op fl. 2,37½ (fl. 1,85 plus 52½ cent).

Zoals aangekondigd voorzag de Duitse postdienst de brief van een speciale stempelafdruk 'Deutsche Luftpost Europa-Nordamerika' (afb. 3). Vanwege de enorme hoeveelheid post die aan boord werd vervoerd, werd de post op verschillende locaties opgehaald. De codes voor Frankfurt am Main waren 'c' en 'd'. De brief in afb. 1 toont een 'c'.

Afb. 3: Duits poststempel.

De vlucht

Omdat de Hindenburg vertrok vanuit Friedrichshafen in plaats van Frankfurt, moest de post die in Frankfurt aankwam alsnog met een Junkers vliegtuig worden doorgestuurd naar Friedrichshafen. Dit zorgde voor enige vertraging in de vertrektijd te Friedrichshafen

Na vertrek om 9.30 uur 's avonds volgde de Hindenburg de Rijn in noordelijke richting, omdat het toestel geen toestemming kreeg van de Franse regering om over haar grondgebied te vliegen. Na het passeren van Keulen kruiste het 't zuidelijke gedeelte van Nederland, en van daaruit passeerde het Groot-Brittannië langs de zuidkust (er was ook geen toestemming verleend om Engeland over te steken) op weg naar de VS.

Passagiers

Een leuke vondst op het Internet was een passagierslijst van deze vlucht.

De passagiers aan boord waren voornamelijk journalisten, beroemdheden, frequente zeppelinreizigers en leden van de nazi-elite. Elke passagier wordt in het kort beschreven in het artikel. Digitale lezers kunnen hiser 'clicken' om het artikel te lezen

Twee van de toen (1936) bekende passagiers waren Clara Adams en Lady Drummond-Hay (afb. 4).

Clara Adams is voornamelijk bekend als de eerste vrouw die de Atlantische Oceaan overstak als passagiere met een reisbiljet aan boord van de 'Graf Zeppelin' op de terugvlucht vanuit New York in oktober 1928. Ze was ook de eerste vrouw die aan boord van de Dornier Do X tussen New York en Rio de Janeiro vloog en zij was een van de elf vrouwen aan boord van de eerste vlucht van de 'Hindenburg'. Ze was ook een toegewijd filateliste die geïnteresseerd was in eerste dag- en eerste vlucht-covers. Regelmatig stuurde ze brieven naar zich zelf om haar verzameling uit te breiden.

Afb. 4 Clara Adams (l) en Lady Drummond-Hay (r).

Lady Drummond-Hay was een Britse journaliste, die als eerste vrouw door de lucht (in een zeppelin) de wereld rondreisde. Hoewel ze aanvankelijk zelf geen vliegenierster was, droeg ze bij aan de glamour van de luchtvaart en de algemene kennis ervan door artikelen over haar luchtavonturen te schrijven

voor Amerikaanse kranten eind jaren twintig en begin jaren dertig. Er is zelfs een Nederlandse documentaire over haar ervaringen in 1929. Deze werd vertoond in 'Vaarwel', een aflevering van de Nederlandse documentairereeks 'Het Uur van de Wolf', uitgebracht in 2012.

Ze was een verslaggever voor de Hearst-organisatie die zeer nauw verbonden was met reizen per zeppelin. Ze reisde vaak met haar collega-journalist Karl von Wiegand, zoals ook op deze vlucht het geval was. Het gerucht ging dat ze meer dan alleen een professionele relatie hadden (afb. 5).

Afb. 5: Lady Drummond-Hay en Karl von Wiegand.

Ik las dat er een postkantoor (afb. 6) aan boord van de Hindenburg was. Dus ging ik op zoek naar brieven die daarvandaan waren verzonden. Tussen een flink aantal andere brieven (sommige van Clara Adams) kwam ik ook een brief tegen die Lady Drummond-Hay, aan boord van de Hindenburg, aan Clara Adams had gestuurd.

Afb. 6 Hindenburg leeskamer met links boekenkast met brievenleuf.

Waarom iemand een brief zou schrijven aan een medepassagiere die ze al jaren kende ontgaat mij. Misschien was het om Clara Adams een First Flight Cover te bezorgen? Of misschien was het in die kringen de correcte manier om een uitnodiging te sturen voor toekomstige gezamenlijke reizen.

Afb. 7 Brief van Lady Drummond-Hay aan Clara Adams.

De inhoud van de brief luidde:

Mijn beste Clara:

*Ik kan je niet vertellen hoe blij ik was jou aan boord van de Hindenburg te vinden als één van de passagiers op haar eerste vlucht van Duitsland naar Amerika. Ik hoop dat we elkaar weer zullen ontmoeten als "metgezellen in avontuur" wanneer de volgende Zeppelin is voltooid, en dat we opnieuw samen een pad door de lucht zullen pionieren. Met altijd de vriendelijkste gedachten,
je oprechte vriendin,
Grace M Hay Drummond Hay*

De brief is o. m. gefrankeerd met enkele postzegels die speciaal waren uitgegeven (16 maart 1936) voor de vluchten van de Hindenburg (LZ 129) naar de VS. Het watermerk was een reeks van swastika's (afb. 8). Ook werd een speciaal stempel met o. m. de tekst 'LUFTSCHIFF HINDENBURG 1. FAHRT' aangebracht (afb. 9).

Afb. 8: Hindenburg postzegel en watermerk.

Afb. 9: "1.FAHRT" poststempel.

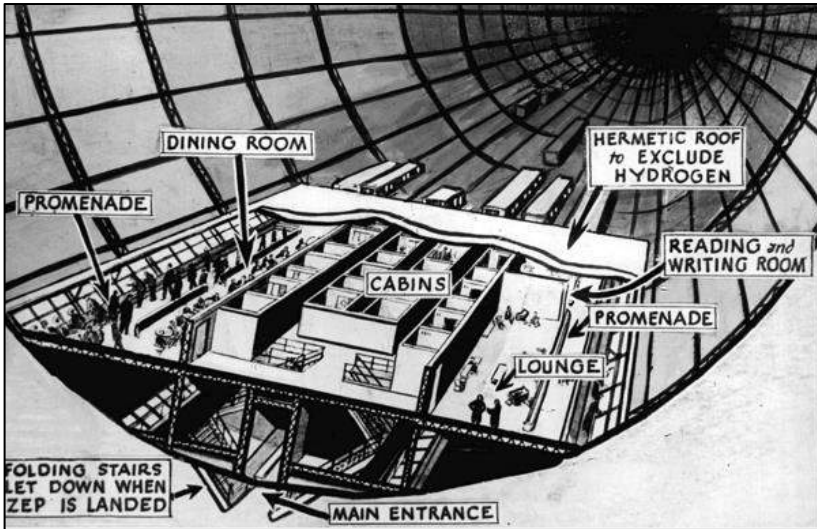
Een van de andere bekende passagiers was Leslie Charteris, die velen zich ongetwijfeld zullen herinneren als de auteur van de boeken over The Saint (Simon Templar).

Toen de bar van Hindenburg tegen het einde van de vlucht geen gin meer had, zou zijn vrouw Pauline kirsch, droge vermout en grenadine hebben genomen om een alternatieve 'Kirsch Martini' te maken. Later die avond vermaakte ze haar medepassagiers door een destijds populair jazznummer te zingen met de tekst *Mamma don't want no gin. Because it makes her sin.*

(Mamma wil geen gin. Omdat ze dan gaat zondigen.)

Inderdaad een interessante vlucht.

Hieronder één van de vele illustraties m. b. t. de Hindenburg:

Afb. 10: Doorsnede van de Hindenburg.

Refs:

- Postvervoer met de zepelin Hindenburg, *Nederlandsch Maandblad voor Philatelie*, mei 1936, blz. 93 en 115
- *Nieuwe Tilburgsche Courant*, 7 mei 1936
- J.C.L.M TSchroots (A.I.J.P), H.H.C. TSchroots-Boer, *Luchtvaart en Luchtpost encyclopedie, deel 2*, blz. 1060 e. v., *De Vliegende Hollander*, 2016
- Hans TSchroots, Email correspondentie
- Google.com: 'Hindenburg May 1936'

Pzh West Brabant

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.

DE SCHAAMTE VOORBIJ

Onderweg naar de kaasboer (ik besef dat ik me hier op glad ijs begeef sinds ook het begrip 'kaasschaamte' is toegevoegd aan de vlieg-, vlees-, douche- open haard- en plasticschaamte die we al hadden, maar de waarheid moet op tafel). onderweg naar de kaasboer dus, passeerde ik de buurtbrievensbus. Het ging niet goed met hem. Gisteren had hij nog fier uit zijn gleufjes gekeken, maar nu lag hij ruggelings op de stoep. Er zat natte, groene vogelpoep op zijn klepje voor 'overige postcodes'. Twee mannen in bevoegde overalls waren bezig het gat te dichten waar ze hem zojuist uitgewrikt hadden.

'Halen jullie de brievensbus weg?', vroeg ik. Het was geen onderzoeksjournalistiek voor een Pulitzerprijs, maar die mannen hadden blijkbaar vaker met dit bijltje gehakt; ze begonnen direct met het opvoeren van een eenakter voor twee brievensbusverwijderaars en een passant.

'Mevrouw', sprak de een, zijn armen polemisch over elkaar, 'hoe vaak post u nou nog een brief?' Ik hoefde niet lang na te denken. 'Zowat nooit', antwoordde ik. De man sloeg zijn handen kletsend ineen, grijnsde leep alsof hij me op heterdaad betrap had en gaf met een theatrale armzwaai het woord aan zijn collega. 'Precies, mevrouw', zei die. 'Dus tegen iedereen die moeilijk doet zeggen wij dan: dat heeft u aan uzelf te danken.'

Het klonk beschuldigend. 'Ik doe helemaal niet moeilijk', sprak ik gekwetst. 'Van mij mag die brievensbus weg, hoor. Er zit een postkantoortje om de hoek, dus...'

De eerste man onderbrak me. 'Ja, voor ú maakt het misschien niks uit', sprak hij. Maar wat denkt u dat het voor oude mensen betekent? De helft van de brievenbussen verdwijnt, beseft u dat? De hélf! Ja, daar kunt u natuurlijk niet diréct iets aan doen, maar ik wil maar zeggen: zonder internet had deze brievenbus hier nu nog gestaan.' Hij wees bestraffend naar de dode brievenbus, op de stoep.

Ik besloot me los te maken van die twee gewetensbezwaarden, groette en vervolgde mikkend mijn weg. Moest ik me nu ook al gaan schamen voor het feit dat ik geen papieren brieven meer schrijf? Nee, dat verdomde ik. Ze konden de pot op.

Bij de kaasboer kocht ik een extra groot stuk kaas én een harde worst, mét een plastic tasje erbij. Ik betaalde met mijn pinpas (het zal ook wel weer mijn schuld zijn dat cashgeld binnenkort verdwijnt). Thuis ga ik een uur heel heet douchen, bedacht ik grimmig. Ik steek de open haard aan, het is er koud genoeg voor. En daarna boek ik een verre vliegreis voor het hele gezin, naar een lekker warm land met zo min mogelijk mensenrechten.

De schaamte voorbij.

S. Witteman

(uit een Volkskrant van mei vorig jaar)

-0-0-0-

NIEUWE EMISSIES

4 januari

Beleef de natuur: Dwingelderveld:
velletje met tien verschillende
postzegels van € 0,96

Typisch Nederlands:
stolpboerderijen: velletje van vijf
dezelfde postzegels van € 0,96

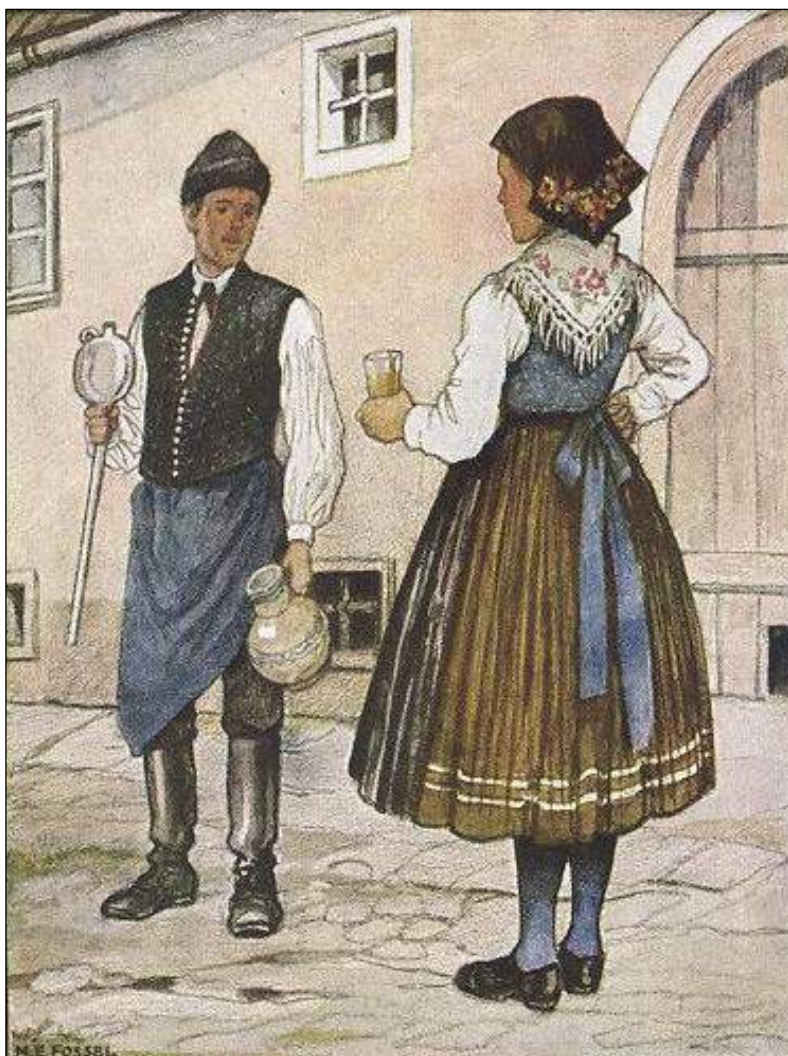
-0-0-0-

RONDZENDBOEKJES PLAKKEN?

Nooit eerder een rondzendboekje geplakt?
Rondzendleider Wim Rovers legt het u graag uit:
Bel 073 532 54 40

Of mail : rondzenddienst@hertogpost.nl
Tal van medeleden wachten op uw aanbiedingen!

Klederdracht van Lutzmannsburg in het Burgenland

Zum Wohl!

DE KLEDERDRACHTENSERIE VAN OOSTENRIJK (3).

door Adam van der Linden

Frankeringen met de 15 Groschen bruin (1948)

Burgenland Lutzmannsburg

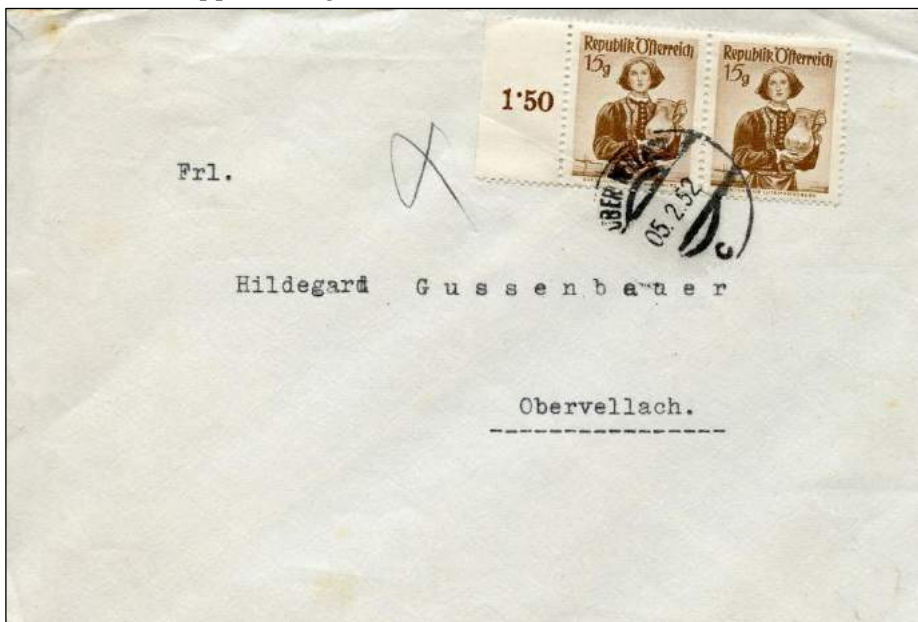
Inleiding Ik hoop dat de vorige afleveringen goed zijn ontvangen. We gaan nu over op alweer de vierde waarde van de serie, de 15 Groschen. Net zoals bij de 5 en 10 Groschen is deze waarde primair uitgegeven voor drukwerken. En zoals we zullen zien is het deze keer zelfs mogelijk om een enkelfrankering en een meervoudige frankering te tonen. Opgemerkt dient te worden dat de waardes onder de 20 Groschen moeilijk zijn te vinden.

Salzburg, 15 september 1949. Zakelijke drukwerkenveloppe met bestemming Linz. Tarief: vanaf 1 juni 1949 tot 1 september 1951 15 Groschen tot 20 gram. Mooi stempel van het filmfestival in Salzburg.

Wien, 6 juni 1950. Drukwerkband verzonden binnen Wien. Tarief: evenals de drukwerkenveloppe tot 20 gram 15 Groschen.

Ober Vellach, 5 februari 1952. Drukwerkenveloppe met bestemming Obervellach. Tarief: vanaf 1 september 1951 tot 1 januari 1964 30 Groschen tot 20 gram.

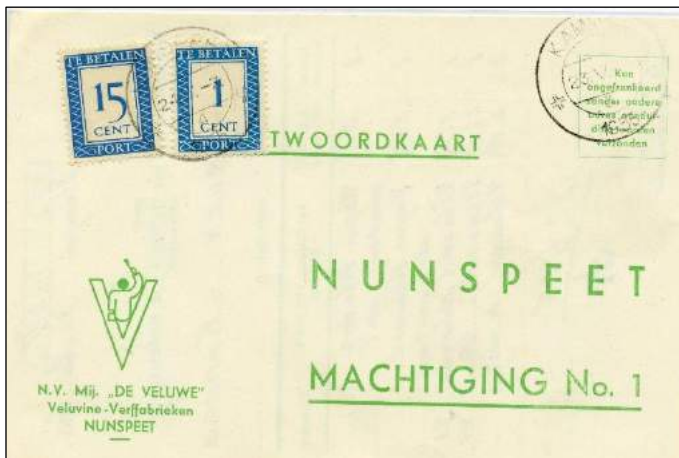
Salzburg, 2 augustus 1951. Brief met bestemming binnen Salzburg.
 Tarief: vanaf 1 juni 1949 tot 1 september 1951 60 Groschen tot 20 gram.
 Vanaf 1 juni 1949 zijn de tarieven voor lokaal en interlokaal gelijk aan elkaar.

Wien, 19 augustus 1952. Drukwerkenveloppe met open omslag met bestemming Biel, Zwitserland. Tarief: vanaf 1 januari 1951 tot 1 januari 1960 1 Schilling tot 50 gram. De enveloppe is gecensureerd. Dit gebeurde bij post uit Oostenrijk nog tot ruim in de jaren '50. Nasleep van WOII.

POSTSTUK VAN DE MAAND

Machtigingsstukken

Kampen, 23 mei 1955. Machtigingskaart met bestemming Nunspeet. Deze dienst is gestart op 2 september 1929 en hield in dat ongefrankeerde terugzending mogelijk was zonder dat hiervoor de bestaande portregels werden toegepast. Een machtigingsnummer moest vooraf worden aangevraagd. Voor deze dienst werd vanaf 2.9.1932 een toeslag gerekend van 1 cent per teruggestuurd stuk. In dit geval zijn 2 antwoordkaarten teruggestuurd met een tarief van 7 cent per stuk aangevuld met tweemaal 1 cent toeslag = 16 cent. Indien meerdere stuks tegelijkertijd terugkwamen werd op het bovenste poststuk het port aangebracht.

Vaals, 20 april 1959. Machtigingskaart met bestemming Nunspeet. Tarief: Briefkaart binnenland vanaf 1.11.1957 8 cent; 3 stuks is 24 cent. Toeslag voor machtigingsstukken 3 cent per stuk vanaf 1 april 1957. Samen 33 cent. D.v.d.L.

Bossche Postzegelbeurs Zoetelief

elke eerste zondag van de maand
van 9:30u t/m 12:30u
vrij entree - gratis parkeren

kijk voor de juiste data op website: www.zoetelief-denbosch.nl

SCC de Biechten

Vincent van Goghlaan 1
5246 GA Rosmalen (Hintham)

Historische gebeurtenissen zijn op postzegels, kaarten & brieven altijd zichtbaar! Postzegels verzamelen is en blijft een uitdagende vrijetijdsbesteding.

Heeft u interesse in een tafel, neem contact op met de organisatie: info@zoetelief-denbosch.nl / 073-6567680

Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en Muntveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat **Rietdijk** uw partner zijn!

In **april** en **november** telkens een grote postzegelveiling en in **juni** en **december** telkens een grote muntenveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten**!

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: **070-364 79 57**

of mail: info@rietdijkveilingen.nl

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)
2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon **070-364 79 57** (postzegelveiling)
070-364 78 31 (muntenveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

HERITAGE AUCTIONS EUROPE

6A - postfrisje 15 cent oranje 1864 Koning Willem III, attest Vleeming 2013, verkocht voor € 3.199

43b - postfrisje 50 cent geelbruin Prinses Wilhelmina 1891, met cert. Moeijes 1982, verkocht voor € 1.140

中华人民共和国成立十五周年

1949-1964

Blok 10 - postfris blok 15 jaar Volksrepubliek 1964, miniem zwart puntje in gom, verkocht voor € 1.724

80 - postfrisje 10 gulden oranje 1905, Koningin Wilhelmina, cert. Dr. Louis BPP 1998, verkocht voor € 1.293

48 - postfrisje 5 gulden bronsgroen en roodbruin Prinses Wilhelmina 1896, lijntanding 11, cert. Vleeming 2010, verkocht voor € 1.201

Uw collectie laten taxeren?

Heritage Auctions Europe is het adres voor betrouwbare en realistische taxaties. Onze specialisten behoren tot de top in hun vakgebied en door jarenlange ervaring kunnen zij als geen ander de waarde van uw collectie bepalen.

Iedere **woensdag** taxeren wij gratis uw munten, bankbiljetten, penningen, onderscheidingen, postzegels en oude ansichtkaarten. U bent zonder afspraak welkom van 10.00 tot 16.00. Iedere **donderdag** taxeren wij gratis uw overige waardevolle objecten. U bent zonder afspraak welkom van 10.00 tot 16.00. Op overige werkdagen taxeren wij gratis op afspraak. Bel 030-6063944.

Uw collectie laten veilen?

Als 's werelds grootste veilinghuis op het gebied van numismatiek en andere verzamelobjecten zijn wij doorlopend op zoek naar inzendingen voor onze veilingen in Nederland, de Verenigde Staten en Hongkong. Onze bidders/leden (ruim 1,1 miljoen!) zorgen gegarandeerd en aantoonbaar voor de hoogste opbrengst. Voor meer informatie of een afspraak voor een vrijblijvende taxatie kunt u contact met ons opnemen per telefoon of email (030-6063944, haeurope@ha.com).

Bieden op een veiling?

Een overzicht van de veilingen in IJsselstein vindt u op www.ha-europe.com. Na registratie kunt u online vooraf bieden en deelnemen aan de live-veilingen. De kavels staan ongeveer drie weken voorafgaand aan de veiling online. De week voor de veiling kunt u gebruik maken van onze kijkdagen in IJsselstein. Kijk op www.ha.com voor veilingen in de Verenigde Staten en Hongkong.

HAE, Energieweg 7, 3401 MD IJsselstein,
030-6063944, haeurope@ha.com,
www.ha-europe.com

PARTNER IN
THE GLOBAL
PHILATELIC NETWORK

CORINPHILA

POSTZEGELS, MUNTEN EN PRENTBRIEFKAARTEN

UW VERZAMELING IN VERTROUWDE HANDEN!

*China 1897,
"Small Dollar – The King of Chinese Philately"*

EUR 552.000,-*
CHF 605.000,-*
Zürich, juni 2018

*Nederlands-Indië
Absolute hoogtepunt, stempelproeven 10 cent op velletjes*

EUR 67.600,-*
Amstelveen, september 2017

*West-Australië, "Inverted Swan"
De meest waardevolle postzegel van Australië*

EUR 271.400,-*
CHF 314.600,-*
Zürich, juni 2018

EUR 48.800,-*
Amstelveen, maart 2016

*Nederland 1852
De enige horizontale brugpaar op brief*

EUR 382.400,-*
CHF 573.600,-*
Zürich, juni 2009

*Zwitserland 1850
Het 'Winterthur' blok van 8 op brief*

CORINPHILA VEILINGEN BV
 AMSTELVEEN - NEDERLAND
INFO@CORINPHILA.NL
TEL. + 31 20 624 97 40
WWW.CORINPHILA.NL

CORINPHILA AUKTIONEN AG
 ZÜRICH - ZWITSERLAND
WWW.CORINPHILA.CH

Hoofdsponsor

CORINPHILA - EEN TRADITIE VAN SUCCES

Als enige Nederlandse internationale postzegelveilinghuis heeft Corinphila Veilingen zusterbedrijven in Duitsland, Zwitserland, Hongkong en de Verenigde Staten.

Dankzij onze deskundigheid en kennis op het gebied van de filatelie, onze optimale presentatie en een internationaal en vermogend klantenbestand realiseren wij de hoogste prijzen.

Bovendien publiceren wij hardcover veilingcatalogi voor bijzondere verzamelingen op land en op (eigen)naam.

Bel ons voor het maken van een afspraak!
Voor grotere verzamelingen komen wij graag bij u langs.

* Hamerprijs incl. opgeld